

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 6 an ..... 10 cor.
pe 1/2 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrispe nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 h. de fiecare publicație.
Atât abonamentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte în Arad.
Telefon pentru oraș și comitate
Scrisori adresate nu se primesc

o excursiune.

Profesorii și elevii (cursul superior) dela întâiul nostru gimnasiu, cel dela Brașov, au făcut săptămâna trecută o excursiune în România.

Am publicat în numărul nostru de ieri amănunte privitoare la primirea călduroasă ce li s'a făcut pretutindeni; excursioniștii au traversat cele mai frumoase părți ale României: valea plină de frumuseți a Prahovei, Peșul cel cântat de Carmen Sylva, Bucureștii, centrul românismului, Bărăganul cel nemărginit; au trecut Dunărea mareașă pela Cernavoda, unde regele Carol durat-a podul ce leagă Muntenia cu Dobrogea, după-ce prin puterea armilor a reanexat această provincie la patria-mamă; și scaldău-si-au privirea în undele Mării Negre, pe tărmlul căreia statuia lui Ovidiu ne reamintește că între Carpați și Dunăre, și până la mare, viețuiește un popor adus aici de marele Traian.

Ce descriere s'ar putea face despre cele ce au văzut! Și care Român, ori unde s'ar afla el, n'ar citi cu plăcere despre impresiile profesorilor cuminți și a elevilor cu suflet tânăr!

Cu acest prilej voim să stăruim însă numai asupra a două chestii cari cad înafară de cercul — poeziei. Aname: *folosul* acestor fel de excursiuni și *bunul simț* ce s'a manifestat în tot decursul primirii oaspeților.

Durere, dar cei mai mulți dintre Români din statul ungar n'au destul de clare idei despre lucrurile din România. Parte pentru-că nu citesc destul de sistematic despre viața și așezămintele fraților noștri de dincolo. Chiar cartea poetului Vlăhuța, *România pitorească*, oare o cunosc toți cărturarii dela noi?

E o scădere aceasta, care trebuie îndreptată.

Ar fi deci de dorit ca fie-care liceu român dela noi să facă excursie în România. Inceputul făcut de zeloșii profesori dela Brașov, să fie imitat de cei dela Năsăud, Beiuș și Blaj. Seminarile române d'asemeni, și îndeosebi institutele pedagogice!

Nu este an în care câte un institut maghiar să nu facă excursie prin România. De Bulgari nici nu mai vorbim. Elevii școlilor lor agronomice chiar acum sunt prin România...

Elevii și studenții români din statul ungar au îndoit titlu, drept și chiar datorie să facă asta. Isii îmbogățesc astfel mintea și mai presus de toate își întăresc sufletul lor românesc... După-ce a depus maturitatea, fie-care tânăr român ar trebui să considere ca o supremă datorie a merge într'o călătorie, fie cât de scurtă, în regatul făurit de vitejia dorobanților și un domnitor mare. Li-s'ar face atâtea înlesniri, mai ales când ar pleca sub conducerea profesorilor lor...

Inceputul făcut de brașoveni, este cât se poate de fericit. Modeștii, fără șgomot și

cu demnitate s'au presintat. Au fost primiți cu deosebită căldură pretutindeni, și atâtea *bun simț* s'a manifestat cu acest prilej, în cât ținem să ne oprim îndeosebi asupra lui.

Scriitorul acestor rânduri a fost de față la banchetul ce li-s'a dat excursioniștilor în ziua de Sfântul Constantin și Elena în București, sala Opler. Eram noi între noi: numai frații din regatul ungar și frații din România, veniți să ne îmbrățișeze. Și pentru întâias oară erau poate la largul lor atâtea Români cărturari din statul ungar, la adăpost de ori-ce considerație polițienească... Ce discursuri nu s'ar fi putut rosti din partea și a Românilor de statul ungar și a celor din regatul liber... Și ce prilej n'a fost pentru a tuna și fulgera cu drept cuvânt: doar guvernul unguresc chiar acum atentează la școlile române.

Totuși, nici un toast d'asemenea natură n'a fost rostit. Cuvântul «Ungur» ori «regim maghiar» nici nu s'a auzit... Alușunile chiar, au fost inconjurate... S'a închinat pentru frăție, pentru dragoste față de tot ce e românesc... A fost o serbătoare pur culturală...

Ean să fi fost Unguri în locul nostru. Să fi fost ei la un loc: exilați și frați, liberi, cum erau în sala Opler cei adunați să serbeze în onoarea oaspeților dela Brașov... Să fi auzit atunci vorbiri fulminante încontra «Valahilor sêlbatici» și «asupritori»... Doar așa, că Ungurii își au în București societate și se plimbă pe străzile capitalei române cu steag și fanfare, și totuși ziarele ungurești

Testamentul meu.

de Benedek.

II.

Tu aleargă numai mai departe pe călușelul tău de lemn, fiule, nici prin vis să nu-ți treacă, că pe mine în oara aceasta, — scriind, continuând testamentul — mă preocupă cugetul morții. Cântă emulând ciocărlia cântătoare, care zboară prin văzduh, și care probabil chiar vestește că: Doamne frumoasă e viața, Doamne frumoasă e.

Privește numai, privește la copilul acela orb, care fără de un băț măcar, toată ziua orbecă singur printre munți, din când în când se oprește și asculță cu față surizătoare, cântul dulce al ciocărliei. Cu toate puterile respiră aerul curat și mirosul rozelor sêlbatică, și în acest moment poate el își șoptește: Doamne frumoasă e viața, Doamne frumoasă e! Nu vede floarea, dar îi simte mirosul, nu vede sborul ciocărliei, dar îi aude cântul, e orfan, nu are tată, nu are mamă, numai din milă trăește, și totuși vezi, în acest moment să bucură de viață.

Asta îți pare un ce miraculos, nepătruns, dar tu numai orbul orbecător îl vezi, cuprinsul sufletului însă nu. Tu încă nu știi aprecia bunătatea nemărginită a lui Dumnezeu, prin care ți-a dăruit brațe sănătoase, tu încă nu știi că cu aceste brațe poți ridica pe cei slabi și poți nimici pe cei păcătoși; prin ele îți poți câștiga pâinea de toate zilele, din care poți milui și pe cel sêrac: și te-a dăruit cu ochi buni, cu cari poți vedea tot ce numai e frumos și pe cari îi poți închide de nu vezi să vezi, ce e neplăcut. Ah! Doamne ferește. Cum s'ar ridica valoarea organismului tău, dacă

numai un nerv ți-ar lipsi din întregimea corpului. Crede-mă în sufletul acelui copil orb, mai dulce răsună cântul, decât în al tău. Crede-mă mai mare bucurie are el prin aceea, că deși pipăind, totuși poate umbla de ici până colea; decât tu care poți sări șanțuri, poți trece văi, poți urca munți înalți și poți fugi prin văi înflorite, dar nici prin minte nu-ți trece, că toate acestea nu le-ai putea face, dacă Dumnezeu și ție ți-ar fi denegat, ceea-ce copilului orb, a aflat de bine a denega nemăsurata și nemărginită lui înțelepciune.

E natural, ca tu să crezi, că nu poate să fie mai mare plagă, mai mare nenorocire în lume decât orbia. Dreptate ai, căci nici nu este mai mare scădere corporală decât aceasta. Doar vești tu, vezi vedea tu și fără de scriptul meu, că este o nenorocire mai mare, mai îngrozitoare decât aceasta: *orbia sufletească*. Vezi vedea oameni după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, cărora la prima vedere nimic nu le lipsește dintre condițiunile cari fac pe „om“ om; alta li-e vîstmîntul, alta stofa vîstmîntului, croiul, alta culoarea feței, mai mic, mai înalt, stătura li-e mai subțire, mai bondoacă, dar într'una toți sunt egali: toți sunt creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Vezi vedea, că lumina Dumnezească într'o formă strălucește pentru fiște care, și totuși vezi vedea, că milioane pipăesc, orbecă, în tocmai ca și copilul orb. Ochii au, și nu ved, urechi au și nu aud. Vedea-vei oameni, creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, cari străini trec pe lângă oaltă. Vedea-vei, că adevărul divin „un staul și un păstor“ încontinuu e desmîțit de realitate; că numărul staulilor e nenumerat, și al păstorilor cu atât mai virtos. Vedea-

vei cât de treaz priveghează acești păstori la poarta staulului, și cu mirare vezi observa, că mai îngrabă vor lăsa să fugă trei din staul, decât să între unul, care după judecata lor, — nu-î de staulul lor. De aceasta ride mintea mea primitivă, dar înseamnă-ți fiule, că numai minte de aceasta este pe lume. Ce eu aflu de natural, așa milioane de nenatural și vice-versa.

Dar mă tem că din întemplantare, chiar acum vezi da de acest script și mi-ar plăcea ca cel puțin miezul să-l pricepi. Mai ales de aceea mă tem, că de cumva n'ar pricepe ceea-ce zic, vezi pricepe numai când deja și pe tine te va fi măturat vre-un val de-al vieții. Mă tem, că pe când ajungi în lumea mare, din tot ce ai învățat în școală, numai atât îți va rămânea, sau cât îți vei putea câștiga pâinea de toate zilele, sau poate că îți vei putea câștiga avere, dar inima-ți va rămânea goală, fără de iubire. Sau și dacă-ți va rămânea iubire în inimă, aceea va fi dresată ca un cal de circ. Căldura inimei tale nu o vei revêrsa asupra acelora, cari iubirea numai cu iubire o pot răsplăti, ci asupra acelora, cari fără iubire trăind, inima-ți „ne bună“ încă o vor batjocori.

Ved că chiar acum înveți istoria biblică. Foarte frumos esplică Isus iubirea de aproapei. De cel despoiat și muribund nu să'n dură preotul. Asemenea nici Levitul. În fine vine un Samaritan. Îi leagă ranele, îl duce în oraș, îl așează la o casă, ba încă și bani dă stăpânului, numai să-l îngrijească.

Dintre acești trei, care i-a fost de aproapele întrebă Isus?
(Va urma).

injură regatul ospitalier... Românii liberi din București în loc de frase și injurii au făcut însă istorie, au preamărit trecutul comun care trebuie să fie obârșia mării comune în viitor... Noi căutăm să ne întărim nu ridicându-ne împotriva Ungurilor, ci silindu-ne să ne îmbogățim mintea și să ne încălzim inimile.

Eată de ce excursia aceasta poate trece drept un eveniment fericit în amărta noastră vieată. Eată de ce insistăm la acest loc asupra ei, și am dori să fie repetată în fiecare an.

Arad, 8 Iunie.

Ministrul de culte la Majestatea Sa. *Semioficiosul »Bud. Tud. scrie: Majestatea Sa azi înainte de ameaș a primit în audiență mai lungă, pe ministrul de culte și instrucțiune publică, care a făcut raport despre afacerile resortului său.*

Precum suntem informați, Berzeviczy a raportat Majestatei Sale despre ancheta ținută în afacerea proiectatei sale reforme a învățământului.

Darea de seamă a contelui Apponyi. *Contele Apponyi Duminecă își va face darea de seamă în mijlocul alegătorilor săi din Jászberény. Mai interesează oare pe cineva declamațiunile dlui conte?*

Nouă îndemnitare. Ministrul de finanțe Lukács László în ședința de ieri a Dietei a prezentat un proiect pentru prolongirea îndemnității ce espiră cu sfârșitul lui Iunie, până la sfârșitul lui August. În motivarea proiectului să zice că Dieta n'a fost încă în poziție nici d-a începe discuțiunea bugetului pe 1904 prezentat în 10 Mai, și prin urmare nu este speranță, că până la sfârșitul lui Iunie să se poată vota. Asigurarea mersului normal a afacerilor de stat necesitează reînnoirea demnității.

Note politice.

Arad, 8 Iunie.

„Budapesti Hirlap“ dela 5 l. crt., la coloana „Politikai hullámok“ s'ocupă de aceea parte a discursului Mitropolitului Mețianu, rostit în ancheta ministrului de culte, în care a dificaltat numirea de „oláh“ (valah) ce se da popoului român în textul motivării proiectului. Foiaia numită încearcă acum să scuze procedura guvernului, într'un chip ce tradează naivitate și neorientare. Zice, că dacă chiar cu premeditare maghiarul folosește numirea „oláh“ în loc de român, o face asta pentru-ca să-și deie expresie mai plausibilă convingerii, că nu-l ține pe Românii descendenți direcți ai Romanilor. Și iarăș românul de azi, d'aceea să supără pentru cuvântul oláh, pentru-că vede în aceasta contestațiunea originii sale romane.

Că „maghiarul“ ce convingeri are despre originea noastră, asta în adevăr puțin ne interesează. Dar că guvernul cu abatere dela legile de pân'aci, ne numește ostentativ „valahi“ în proiectul său, asta e cel puțin interesant, pentru-că vrînd nevrînd ne lasă o privire în internul său. Suntem prea convinși, cu ce binevoitoare tendență le place să ne numească valahi.

Zice la sfârșit numita foaie, că „națiunea maghiară“ îi iubește și pe români și pe valahi numai să fie patrioți buni. Că „Budapesti Hirlap“ are plenipotență dela națiunea maghiară d-a vorbi în numele ei, de asta ne permitem a ne îndoi, ear cu privire la consiliile ce ni-le dă despre patriotism numai atâta avem de obecționat: „Budapesti Hirlap“ să-și ție consiliile pentru sine, noi n'avem nevoie a lua dela mercenarii ei lecții de patriotism.

Și să și-le ție „Budapesti Hirlap“ lecțiile de patriotism și pentru aceea, pentru-că tocmai organul acesta e destul de nepatriotic, de a provoca mereu la ură națională pe diferiții cetățeni nemaghiari ai patriei.

Bisericele singuratice ortodoxe naționale au rămas fidele credinței adevărate originale creștine și se alipeau cu o călduroasă dragoste sufletească de marea Biserică orientală din Constantinopol. Pentru ele în chestie de dogmă tot rostul sinodului și al patriarhului constantinopolitan era normativ și după căderea capitalei imperiului roman din Orient. Acest patriarh era ales conform ordinii ierarhiei eclesiastice ortodoxe și a constituțiunii apostolice și a prescripțiunilor canonice de către sufragani, ear puterea sa episcopală se estindea numai asupra eparchiei sale. Ce privește autoritatea sa ecumenică, aceasta îi revenia dela puterea imperială și proceda din conglăsuirea cu sinoadele episcopilor ale căror decisiuni le anunța *ex cathedra*.

Cum biserica ortodoxă era influențată de spiritul grecesc, și tronului patriarhal i-se imprimasă caracterul curat grecesc, așa că rar se putea înălța un ierarh de alt neam în scaunul patriarhal decât din cel grecesc. Patriarhul din Constantinopol n'a putut exercianicî odată vre-o putere virtuală asupra bisericilor sau a episcopilor din celelalte ținuturi ale lumii ortodoxe, — ba istoria ne arată mai multe cazuri de caterisire a Patriarhului, cari îndrăsnia să esereze o supremație absolută asupra altor biserici ortodoxe cu cercul lor de administrație proprie. Cu toate astea catedra din Constantinopol a fost și a rămas până în ziua de azi centrul de atracțiune al Credinței adevărate, către care n'au încetat a gravita toate bisericile lumii ortodoxe.

După căderea Constantinopolei în mâna Turcilor, și biserica orientului a venit sub jugul greu al robiei musulmane. Dar mulțumită toleranței religioase a Turcilor, Mohamet II, cuceritorul și urmașii săi acordau privilegiul marilor Patriarhului ecumenic nu numai în privința administrației întregii biserici ortodoxe, dar chiar și în privința jurisdicției civile și culturale asupra popoarelor ortodoxe. Patriarhul a devenit astfel în biserica orientului un domn absolut, și acest absolutism mergea crescând. Cum patriarhii mai toți greci dețineau puterea dela sultan, din acărui grație trăia, cu timpul mai toată ierarhia bisericească răsăritului a încăput pe mâna unui fel de element turco-grec, pe care noi îl numim azi de fanariot. D'aci se explică pretenția supremației patriarhului până azi asupra popoarelor ortodoxe din imperiul turcesc. După-ce puterea protectoare a sultanilor a slăbit, ear Grecia modernă se renăscu, și biserica s'a ușurat de cătușele jugului turcesc, dar pentru a trece cu totul sub ocărmierea națională greco-levantină. Astfel patriarhia ecumenică a devenit o mitropolie grecească, ceea-ce face să-i scadă din ce în ce tot mai mult prestigiul ecumenic în biserica orientului.

Eată cum a ajuns patriarhul constantinopolitan să dispună după plac în bisericile naționale ortodoxe din eparchia sa. Știm purtarea patriarhului față de Românii Macedonenii, cari ar dori să aibă biserici cu limba liturgică română, așa cum cere spiritul bisericeii ortodoxe, și cum era în rîndul secolilor fără să simtă vr'un patriarh lipsa, ca pentru o astfel de dorință justă și naturală să amenințe cu excomunicarea și anatema.

Un comunicat oficial din Constantinopol aduce vestea că Patriarhul făcînd o reprezentațiune la Poartă, a declarat că în urma bunel-voințe din partea Porții față de Români se va vedea silit să procedeze cu aceștia ca și cu Bulgarii la 1871 declarându-i de schismatici. Asta o va putea face papa Grecilor, dar prin asta va strica și mai mult caracterul său și autorității sale ecumenice, ear pe Românii macedonenii îi va împinge eventual în brațele propagandei catolice, presupunînd că celelalte biserici ortodoxe surori nu vor lua poziție față de o atare purtare ne-deamnă a patriarhului absolutist.

Chestia macedoneană a devenit de cea mai acută actualitate.

De curînd a apărut un ziar în limba franceză „Le Courier des Balkans“, pus sub direcția dlui Dr. Leonte și avînd ca prim redactor pe dl N. Papahagi. Alte trei ziare apar în București cari discută această chestie.

„Românul dela Pind“, „Ecoul Macedoniei“ și „Balcanul“; de asemenea mai apare o „Revista Istorică“ scrisă în limba elină și română consacrată tot chestiei macedonene.

Revista „Lumina“, organ al profesoriilor din Ianina se preocupă earăș exclusiv de chestia balcanică.

Cum vedem o întreagă literatură studiază această chestiune.

Trebuie să relevăm însă, că afară de „Balcanul“, ziarul de curînd apărut sub direcția dlui Lăzărescu-Lecanta, toate păstrează tonul eviincios în discuție, produc argumente și documente și sunt animate de o convingere profundă și de o bună credință care merită respectul.

Revista istorică Română-Elină, deși susține aspirațiile și revendicările eline în peninsula balcanică, deși este adversară nouă, are o atitudine de adversar leal și de bună credință.

Singur „Balcanul“ redactat de Lecanta Lăzărescu este un pamflet, plin de venin și ură, în care setea de răzbunare se învecinează cu meschinăria și calomniia, în care violența limbajului demască reaua credință și motivele personale care-l împinge la această acțiune de trădare națională.

Va să zică cauza macedo-română, încă-și are trădătorul ei?

Ovrei și art. XX din 1848.

Budapesta, 8 Iun.

Presidentii districtuali ai comunităților religioase israelite eri și-au ținut adunarea generală ordinară în Budapesta, cu care prilej s'au prezentat, atât la ministru președinte cât și la ministrul de culte. Amîndoi ministrilor precum și presidentii ovrei, au făcut enunțiațiuni interesante. Atât în raportul anual cât și în vorbirile adresate ministrilor, ovreimea, provocându-se la art. de lege XX din 1848 a cerut autonomie, a cerut mai departe, că principiile de egalitate și reciprocitate religioasă, cuprinse în art. de lege XX: 1849 să le estindă și asupra Ovreilor. Cer deci înainte de toate ca *confesiunea israelită recipiată deja și în lege să aibă și în casa magnaților reprezentanța sa legală corăspunzătoare*. După asta dorință modestă, imitînd pe protestanți cer, ca statul să contribuie la ușurarea dării confesionale. Să ia asupra sa cel puțin în parte cheltuelile administrative ale centrului confesional israelit. Pe seama rabinilor cer cvincvenale »preotești.« precum și ajutor la fondul de pensuni a rabinilor. Mai cer apoi, ca în școlile de stat, statul să se îngrijească de catechisarea elevilor, așadar și de instrucția religiei ovreiești. Cu un cuvînt copiînd în toate memorandumul protestanților, au asemenea dorințe ca aceștia. Ovrei deci nu sunt mulțumiți, că în bugetul pro 1904 s'a prelininat 44,800 cor., spre »scopurile confesiunii israelite« și 31,000 pe seama fondului de școale regnicolar israelit. Cu privilegiul prezentării dorințelor lor înaintea ministrului președinte s'au provocat la discursul de program al ministrului-președinte, în care acesta a fixat liberalismul ca idee conducătoare a activității sale. S'au provocat apoi și la o enunțiațiunea alui Tisza, în care a zis că față de toate confesiunile este condus de bunăvoință și de dorința, că chestiunile lor neresolvate încă să le aplaneze în cât se poate în spiritul art. de lege XX: 1848, spre mulțumire generală. Contele Tisza asemenea a declarat, că se va ocupa cu afacerea și că acel pasagiu al legii care recipiază confesiunea izraelită, vrea să-l și realizeze, Berzeviczy tot așa a arătat cea mai mare condescendență. După astea în adevăr putem aștepta dela Tisza, să suresciteze din nou chestiunea religioasă, care după cum s'a plâns un vorbitor ovreu, dela legile bisericești »a fost luată cu totul dela ordinea zilei.« Că ovrei, domnia lui Tisza vreau să folosească pe seama scopurilor lor, asta o în-

telegem, dar' cu ce drept se provoacă la art. de lege XX: 1848 care regulează reciprocitatea și egalitatea religiunilor creștine, asta n'o putem înțelege. Ear' că contele Tisza și ministrul Berzeviczy au mers așa departe încât și-au promis concursul, asta nu se poate reduce la altceva decât că guvernul are frică de puterea ovreilor. Ear' că ovrei mea, care nu face decât 50% a locuitorilor țerii, dar' a cărei avuție corăspunde la un procent uriaș, sub titlul de »sărăcie« are nerușinarea să ceară ajutor de stat, aceasta e o faptă în care se recunosc perfect degenerații fi ai lui Israel.

Din Dietă.

— Ședința dela 6 Iunie. —

Ședința de Luni a Camerei maghiare a durat numai câte-va minute, fiind numai ședință formală. Președintele Perczel a prezentat mandatul noului deputat br. Bánffy. Galeria privea cu ochi curioși dacă însuși nobilul baron a venit cu mandatul. Dar nici căi nu era, fiind-că înainte de amiază avea să presideze ședința conventului reformat. După asta președintele cetește din catalogul pentru interpelațiuni, interpelațiunile pendente.

Ugron provoacă pe președinte să atragă atențiunea guvernului, în vederea ordinului de casă asupra acelei dispozițiuni că în 30 de zile la ori-ce interpelație membrii consiliului sunt datori să dea răspuns.

Președintele răspunde că în toată luna se cetesc interpelațiunile cari așteaptă răspuns.

Contele *Andrássy*, *Szentivanyi* și *Rakovsky* depun jurământul ca membrii de comisiune.

Ministrul de finanțe *Lukács* cere indemnitate pe două luni prezentând în scopul acesta un proiect.

Președintele declară că acest proiect se va tipări și extrada diferitelor comisiuni. Ne fiind alt obiect la ordinea zilei, propune verificarea procesului verbal.

Ugron cere ca Joul Camera se țină ședință, în care să se rezolve petițiunile încurse.

Contele *Tisza* răspunde lui Ugron că s'a luat conclud ca sub durata delegațiunilor Camera să nu țină ședință. Roagă Camera să nu vină în contradicție cu sine.

În urma acestui răspuns al lui *Tisza* deputatul kossuthist *Madarász József* cere răspuns dela guvern și la interpelațiuni, la ce *Tisza* reflectând a răspuns, că imediat ce Camera se va întruni, guvernul va griji și de aceste răspunsuri.

La 12 și un 1/4 ședința s'a ridicat.

Lupta în comitate.

Propunerii românești în congregația comitatului Sibiu.

Cetim în «Telegraful Român»:

Luni, s'a ținut congregație în Sibiu sub presidenția domnului comite-suprem *Thalman*. A fost bine cercetată. Înainte de a se intra în ordinea de zi, domnul asesor consistorial *Nicolae Ivan*, vice-presidentul clubului român, face propunerile următoare:

1. Comitatul să înainteze guvernului reprezentațiune, de cuprinsul, ca ordinațiunile lui *Hieronimi*, referitoare la sistarea

activității partidului național român, să fie revocate, eventual dreptul de întrunire să fie regulat prin lege pozitivă.

2. Comitatul să adreseze guvernului reprezentațiune în chestia banilor adunați din partea Românilor pentru ridicarea unui monument la mormântul lui *Avram Iancu*, banii, cum se știe, confiscați din partea guvernului, și să ceară, ca banii să fie estadați, pentru a putea fi întrebuințați în scopul pentru care au fost adunați.

Ambele propunerii au fost primite din partea congregațiunii pentru a fi puse la ordinea de zi în congregația ordinară de toamnă.

Din străinătate.

Tratatul comercial între Austro-Ungaria și Germania. Hotărârea întrebării dela tratatul de comerț între Germania și Austro-Ungaria se va face sau nu, atârână mai întâi de faptul dacă Germania, care are cereri mari pe baza tarifului său cel nou, va oferi și concesiuni echivalente. Deși Austro-Ungaria are mare interes să se ajungă la încheierea tratatului cu Germania, fiind-că 2/3 din exportul său se face spre Germania, dar și interesul Germaniei nu e mai mic, căci astăzi situația politică comercială nu stă tocmai bine pentru Germania. S'a ajuns la înțelegere numai cu Italia, ceea-ce n'ar avea mare însemnătate. Tratatul cu Svițera și cu Rusia s'au oprit pe loc. Cel întâi tratat însemnat ar fi cel cu Austro-Ungaria. Se înțelege deci că ține mult să reușească în această negociere. Să-l nădăjduim. E de crezut că Rusia va face concesiuni economice în schimbul celor politice. Cât despre Anglia, aceasta se pare că nici nu vrea să stea de vorbă pe baza tarifului celui nou al Germaniei.

Războiul ruso-japonez.

Despre evenimente mai însemnate nici acum n'au sosit vești afară de telegramele despre lupte mai mici. În jurul *Vafangtienui* se dau lupte continue între armata de eliberare a generalului rus *Stackelberg* și între Japonezi. Această înaintare a fost numai preludiul unei operațiuni mai mari, precum confirmă asta și o telegramă din Londra, că *Kuropatkin* va lua ofensiva, având ordin din *Petersburg* să despresure *Port-Arthur*.

Mare problemă asta, ce va prelinde mare încordare atât din partea generalisimului *Kuropatkin*, cât și din aceea a armatei ruse, de oare-ce îi este în cale prima și a treia armată japoneză între *Feng-vang-ceng* și *Kaitsu*.

Dar dacă ar și reuși să pătrundă pe peninsula *Liao-Tong*, aceasta întreprindere, încă constituie un nou pericol pentru *Kuropatkin*, de oare-ce spre Nord dela *Yalu* se afla armata de peste 150.000 de combatuți a lui *Kuroki*. Armata II. japoneză sub comanda lui *Oku* într'aceea înaintează tot mai mult către *Port-Arthur* făcând pregătiri pentru luarea acestui fort.

Se adeverește știrea despre dezastrul ce a ajuns earăși flota japoneză, anume că lângă *Talienvan* panteratul *Shikisima* de un tonaj de 15.000 a fost aruncat în aer de o mină perind 741 soldați.

Situația Rușilor

Din *Neue Freie Presse*:

Întreaga Rusie privește cu spaimă și îngrijire spre citadela moscovitismului în Extremul-Orient, pe zidurile căreia falfie încă drapelul Sf. Gheor he. Lumea politică și militară ar considera ca o rușine amară pierderea *Port-Arthur*ului, pe când mame, surori, soții și copii se gândesc cu frică la posibilitatea că fiii, soții și părinții lor vor cădea jertfă armelor japoneze. Cine ar putea înputa deci ceva Rușilor dacă ei, dela locuitorii marilor palate până la cei din cele mai umile colibe își exprimă cea mai vie dorință că să se pună totul în mișcare pentru salvarea *Port-Arthur*ului?!

Un comandant înțelept însă și conștient de scopul ce urmărește nu se lasă abătut dela ținta sa nici de sentimentele claselor înalte, nici de lacrimile și tânguirile celor de jos — și cea țintă este nimicirea adversarului. Dacă generalul *Kuropatkin* ar poseda acele calități ce i-se atribuie în Europa și în special în Rusia, nu s'ar lăsa mișcat de nici o considerație secundară, nici de mândrie falsă, nici de durerea altora, ci va năzui neclintit spre realizarea sarcinii sale, care este victoria armelor rusești.

Generalul *Kuropatkin* pare a-și da foarte bine seamă de sarcina sa, dar a nu avea destulă tărie de voință și independență spre a întrebuința pentru realizarea scopului urmărit mijloacele ce-i stau la dispoziție. Influența lui *Alexeieff*, acest duș rău al Rusiei, pare a fi biruit din nou judecata sănătoasă. Din faptul că din *Petersburg* se desminte foarte viu svonul despre retragerea guvernatorului general și în același timp se spune categoric că *Alexeieff* este generalisimul „neînlocuibil“ pentru armata de uscat și peste flotă, se vede că într'o chestiune de deosebire de vederi cu *Kuropatkin*, *Alexeieff* a eșit învingător și cel din *Petersburg* s'au grăbit a indica din nou lui *Kuropatkin* că trebuie să ocupe locul al doilea. Deosebirea de vederi între cele două personaje n'a putut fi de cât în chestia deblocării *Port-Arthur*ului, chestie în care *Alexeieff* s'a pus din punctul de vedere sentimental-umanitar, pe când *Kuropatkin* din acel singur cu adevărat militar.

Consevențele victoriei lui *Alexeieff* în diferența cu *Kuropatkin* se manifestă deja prin două jumătăți de măsuri prin cari s'ar urmări realizarea unor scopuri de importanță secundară. Generalul *Stackelberg* a fost detașat cu 12.000 de oameni spre sud și ar fi aproape de *Pulangtien* la jumătatea drumului ce duce la *Port-Arthur*. Dacă această operațiune ar fi ceva mai mult de cât o demonstrațiune, ea ar avea toate probabilitățile nesuccesului. Trupele generalului *Stackelberg* dacă nu se vor retrage repede spre armata principală, cu greu vor mai revedea *Liao-iangul*. Generalul *Oku* ar putea fi în stare să oprească la *Kinci* ofensiva generalului *Stackelberg* și trupele rusești debarcate de cât-va timp la *Takușan* și la sud de acest punct ar putea să împiedice retragerea corpului de armată rus. De altmintețea comandantul suprem rus nu va avea trupele suficiente de despresurare mai cu seamă pentru marea luptă decisivă care se va da pe linia principală a celor două armate, între *Liao-iang* și *Fengvangceng*.

O a doua diversiune de forțe rusești la țărmul răsăritean al *Coreei* ar avea de asemenea scopul să înlesnească despresurarea *Port-Arthur*ului. Cum se va întâmpla aceasta nu știe, dar înaintarea spre *Gensan* a unei trupe rusești bine bazate pe fluviul *Tiumen* și pe *Vladivostoc* ar fi îndreptățită cel puțin prin faptul că s'ar putea păstra legătura cu trupele de la spate asigurându-se aprovizionarea și alte transporturi. Pentru Japonezi n'ar fi mare pericol dacă li s'ar sdruncina legătura pe uscat în *Coreea*, de oare-ce ei pot aduce tot ce trebuie cu vasele la gurile *Jalului*, la *Vitsu* și *Antung*.

Înaintarea batalioanelor ruse și a sotniilor de cazaci din *Vladivostoc* și împrejurimi, aflătoare sub comanda generalului *Varoniet* are un înțeles pe când încercarea de a despresura *Port-Arthur*ul cu 12.000 ar fi o crimă. De la energia și experiența generalului *Kuropatkin* se poate aștepta că în ultimul moment el va renunța la încercarea cu totul fără sorți de reușită a despresurării și-și va conduce toate forțele disponibile la ținta principală a tuturor operațiunilor, la lupta decisivă de la *Liao-iang*, presupunând că nu preferă acum ca, luptându-se încet, să se retragă spre *Harbin*.

urma căreia poporul sârbesc a ajuns să fie singur stăpân pe soarta sa? Cine nu-și aduce aminte de ziua de 11 Iunie din anul trecut când oficerii «fideți» conjurați, «în numele» armatei supuse șefului ei încoronat au pătruns în palatul regal, unde au omorât în mod bestial nefericita păreche regală: pe Alexandru și Draga? Cine nu-și aduce aminte de această tragedie înfiorătoare, când ucigași desbrăcați de sentimentele omenesti după săvârșirea actului, care va fi vecinic o pată rușinoasă pe națiunea sârbă, își petreceau deasupra cadavrelor reci și mutilate, mai apoi aruncate pe fe-reastră închisă afară în grădina palatului, ca semn că întreprinderea de canibali a reușit pe deplin? Aceasta zi de rușine pentru civilizațiune și de revoltă a sentimentelor umane are să fie în istoria mai nouă a Serbiei zi de sârbare națională! Și când te cugești, că se vor afla glorificatori, poeți și oratori ai acestei zile negre, în noaptea căreia s'a petrecut acum un an cea mai mare crimă a secolului, îți vine să rizi cu hohote de demoni de atâta ironie, și atât cinism infestător, ce are să ne ofenseze chiar în fața noastră fără un singur cuvânt de indignare și reprobare din partea civilizațiunii și umanității. Dar fatul, ce planează de asupra popoarelor, va chema odată la răspundere grea pe toată suflarea sârbă din regatul de azi, care va avea să dea socoteală grea pentru crima rămasă nepedepsită.

— **Călătoria arhiducelui Frederic la Londra.** Cum se comunică din Viena arhiducele *Frederic* a sosit Marți dela Presburg la Viena, de unde er' Mercuri a plecat la Londra.

— **Morbul regelui saxon.** Din Drezda se anunță: Spasmurile intestinale ale regelui în decursul zilei de ieri s'au repetat. Regele este silit să rămână și pe mai departe în pat. Starea-i este defervescentă, pulsurile sunt regulate și forte. Călătoria regelui la Ems a fost în urma acestui cas deo-camdată amânata.

— **Fenyő—Fink.** Acest monstru nici n'ar trebui numit cu numele, ci cu o perifrasă, care s'ar potrivi deplin la această existență superfluă pe fața pământului și în societatea omenescă. Cum știm judecătoria federală din Lausanne a decis extradarea acestui individ. „*Pol. értésítő*“ este informat, că în urma acestui decis judecătoresc părintele fetei atentate a *revocat denunțările* în contra atentatorului. Judecătoria maghiară însă va continua procedura, de oare-ce procuratura susține acusa și pe mai departe. La pertractarea generală, care se va ținea scurt după sosirea criminalului, v'a fi ascultată și ultima lui jertfă.

— **Preot român ministrant la procesiune rom.-catolică.** În „*Gazeta Transilvaniei*“ de Vineri (3 Iunie n.) cetim următoarele: „Azi, Joi, pe la amiază, tocmai înainte de încheierea numărului de Daminecă, ni-s'a raportat, că în procesiunea bisericească romano-catolică de Joia-verde, ce a străbătut strada Vămii, a figurat de rândul acesta și preotul unit din Tohanul-vechiu, dl Moise Brumboiu, care în fruntea ministranților, târând cu sine pe cântorul și pe crâșnicul său din sat, mergea îmbrăcat în sfită cu capul gol și cu mâinile încruciate pe pept. Cel-ce l'au văzut au rămas uimiți, de oare-ce nu s'a mai pomenit în Brașov, ca preotul din comuna română vecină să ia parte la această ceremonie rom.-cat. I-a fost rezervat, cum se vede, numai preotului Brumboiu tristul rol de a oferi acest spectacol umilitor“.

— **Patriarhia și Românii Macedoneni.** Suntem informați, că marele vizir a primit ieri o deputațiune a Patriarhatului ecumenic, care s'a plâns de vexațiunile credincioșilor patriarhiști, din partea propagandei bulgare și românești.

Marele vizir a declarat, că va lua măsură, dar a blamat în mod energic atitudinea Patriarhatului către Românii din Macedonia. Această atitudine, a zis marele vizir, va avea consecințe rele pentru Patriarhat, adăugând că Turcia nu

poate să refuze credincioșilor săi supuși Români, autorizația de a se oficia serviciul bisericesc în limba lor.

O discuție a urmat în sinul sinodului Patriarhatului asupra demersurilor ce urmează a se face la Poartă, în privința favorizării cererei religioase ale Românilor din Macedonia. Discuțiunea a fost foarte vie și în cele din urmă s'a hotărât să se adreseze un protest către Poartă, declarând că concesiunile făcute Românilor macedoneni violează privilegiile patriarhatului și va aduce o schiză bisericească.

— **Logodnă.** Ni-se anunță logodna genitei D-șoare Elena *Morariu* cu dl Ilariu *Vlad*, Felicitările noastre.

— **Contra militarismului.** Anul acesta va avea loc dela 26—28 Iunie în Amsterdam un congres antimilitarist internațional, al cărui inițiator și organizator este *Domela Nieuwenhuis*. La acest congres va putea lua parte ori-ce partid, ori-ce reuniune, societate, bărbați de tot felul, privatieri, politicieni, ziariști etc. un mixtum-compositum. Se vor pronunța probabil frumoase și instructive discursuri pentru desarmare, se va arăta la evidență cum militarismul este cea mai mare piedecă a născuțelor libere și se va propune sigur luptă contra acestuia cu ori-ce mijloc. Și vor scrie ziarele articoli în-sufleții pentru cauză, ear acasă guvernele vor cere mereu autorizația camerelor pentru a construi tunuri și puști după sistemul cel mai nou—ca ast-fel să fie mai sigură pacea universală!

— **Profesor birjar.** Imprejurările vieții, au silit deja de mai mulți ani pe un profesor de limbile clasice din Paris, ca să scoabă Parnasul și să se urce pe capra unei simple birje, unde să continue a face filosofie. Meseria aceasta de birjar silește însă pe cei cari o îmbrățișează, ca să vină în conflict cu gardiștii, earl conflicte degenează în certuri și insulte. Aceasta s'a întâmplat adesea automedonului nostru clasic, care cu acest prilej își exprima mânia în limbile clasice. El se servea adesea de limba latină și câte odată de limba greacă pentru a face mai pipărate replicile sale. Acum de curând însă, bătrânul filosof și automedon clasic, a dat de un gardist, care-l pricepu. Și anume, pe când îl arunca în obraz cuvintele „ignore reto“, „homo trium literarum“, acesta îl asculta liniștit și-i zise apoi: „Stai că ai greșit, un așa vocativ nici nu există!“ Birjarul s'a mirat de a recunoaște în gardist pe un coleg dela Universitate și exclama zicând: „Tu quoque“. Sfrșitul acestei dispute clasice a fost că gardistul a rupt fila din carnet în care era înscris numărul birjei și braț cu vechiul coleg, au băut în sănătatea lui *Bachus*, a lui *Apollo* și a muselor, câte-v'a părăsirele de nectar.

— **Rectificare.** În inseratul referitor la Băile de sare și iod dela Albele (Szerdahely sós-fürdő) s'a cules greșit *actele băi* în loc de *acele băi*. Mai departe, nu s'a pomenit și *despre omnibus, care face transportul de persoane pentru 80 fileri*. Ceea-ce prin aceasta rectificăm și întregim.

— **Sârbătorea soarelui.** Societatea astronomică din Franca a ținut la Paris ultima sa ședință a sezonului.

D. Flammarion a anunțat că la 21 st. n., ziua trecerii soarelui prin punctul solstițiului de vară, societatea astronomică se va întruni la turnul Eiffel. Programul constă din a examina crepusculul zilei de 21 și aurora zilei de 22 Iunie st. n., cari, dacă cerul este senin, trebuiesc să se succedă fără întrerupere. Cu această ocaziune va ține o conferență dl Flammarion sub presidenția d-lui Jansen.

O serată artistică va avea loc după aceea, pentru a celebra soarele.

Printr'o lovitură de tun la 9 ore 28 secunde se va anunța momentul precis al trecerii soarelui prin punctul solstițiului.

— **Monument istoric distrus.** Un incendiu a distrus vechea locuință a lui *Pierrefort*, datând din al 14-lea secol, și una din cele mai interesante a epocii ducilor din *Lorrana*.

Partea istorică și o parte din locuință a putut fi salvată.

— **Guvernul în contra unei casine d-ale naționalităților.** Reproducem textual știrea apărută sub titlul de sus în „*Budapesti Hirlap*“, ca cetitorii nostri să vadă pe deoparte aroganța, cu care să discută în presa maghiară despre noi, pe de altă parte libertatea mare și respectul de legi a-l guvernului față de noi:

— „Valahii din Hunedoara, pe cum ne scrie corespondentul nostru, voiau să înființeze casină de caracter curat naționalist. Comitetul s'a constituit, și au închiriat și localitate, statutele însă nu s'au aprobat de ministerul de interne. *A declarat că în Ungaria nu permite constituiri de casine cu limbă nemaghiară.* (Bravo! N. Red.) Decisul ministerului de interne e de foarte mare însemnătate, pentru-că li-se pune în cale Valahilor, cari și așa s'au prea întărit în Hunedoara, să nu poată nimici maghiarimea. Ziarele valahe firește furibundează în contra guvernului și a națiunei maghiare.“

Fumos! Așa vorbește „cavaleriasca națiune“ — în numele căreia „*Budapesti Hirlap*“ pretinde a scrie — care nu asuprește naționalitățile.

— **Nou consulat în America-de-Nord.** Camera comercială și industrială din Budapesta anunță cercurile interesate, că în *Cleveland* (Ohio) a înființat un oficiu de vice-consulat, care a început deja funcțiunea.

Explosie. O telegramă sosită din New-York vestește, că Luni s'a întâmplat în statul Colorado la gara stațiunii finale a trenului *Florenze and Cripple Creek* o explozie de dinamit. *16 oameni și-au pierdut viața, și 9 au suferit leziuni mortale.* Se crede că cu dinamită avea de gând să arunce în aer trenul ce avea să sosească în gară.

— **Durere de stomac.** *Sgârșiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.*

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra *tusei, catarului* (troahnă) *răgușelei, flegmei și iritațiunii gâtului* este de un efect eminent, *pastilele de pept >Sennega.* Prețul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la *„Maria Fecioară“* a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața *Boros-Béni* Nr. 15.

157

Dare de seamă și mulțumită publică.

Cu ocaziunea concertului dat de corul bisericei gr.-ort. române din Buteni la 1 Maiu n. a. c. au binevoit a suprasolvi următorii domni oaspeți: Dr. George de Szombathy deputat dietal, Dr. Aurel Grozda avocat, (Buteni); și Arcadie Căcinea inspector domenal, (Cil); câte 10 coroane; — Ioan Georgia protopop, (Buteni); Petru Novac proprietar, (Vasóia); și Petru Perva învățător, (Buteni); câte 4 cor. — Iuliu Bodea paroch, Baumann Lajos comerciant, (Buteni); Iuliu Butariu inv., (Seleuș); Văduva doamna *Bienenstok Dávid*, *Bienenstok G.* (Buteni); Pavel Căprariu comerciant, (Guravai); A. Crisnic, I. Cosma, Gligor Frent, (Buteni); D-na văduva Grozdă (Simand); C. Lazar, (Almaș); G. Lupșa, (Dieci); Szirenai și Popper Ignác, (Buteni); câte 2 cor.; — C. Papp, (Gavoșdia); 1 cor. 40 fil.; — M. Cosma, (Buteni); A. Nica, (Almaș); C. Novac, (Almaș); P. Moțocan, (Cil); P. Popa, T. Rocsin, (Cil); câte 1 cor.; — F. Funața și T. Ghura, (Buteni); câte 60 fileri; — N. Boșcaiu, (Bodești); T. Micluța (Cuediu); S. Micluța, (Chertiș); St. Musca, (Luguzău); I. Popoviciu, (Bârsa); G. Popa, (Drauf); I. Tirlea, (Slatina); N. N. și X. Y. câte 50 fileri. C. — Herby, T. Șerb și H. Roth, câte 40 fileri. — De tot s'a suprasolvit 84 cor. 30 fileri.

Tuturor susnumiților binevoitori ai noștri și spriginitori a scopului ce-l urmărim le aducem și pe aceasta cale sincerile noastre mulțumiri.

Buteni, la 10 Maiu n. 1904.

Din însărcinarea comitetului arangiator:

Ioan Roșu,
învățător.

Economie.

Arad, 8 Iunie

Plătirea în rate a restanțelor de dare. Recomandăm în deosebită atențiune restanțierilor de dare ordinațiunea ministerială (Nr. 1053) care împuternicește direcțiunile financiare ca pentru plătirea dărilor îngrămădite sub durată ex-lex-ului să acorde restanțierilor favorul plătit în rate. Dispozițiunile mai importante ale ordinațiunii sunt următoarele:

1. Pentru datoriile în dare, îngrămădite în intervalul din 1 Maiu 1903 până în 1 Aprilie 1904, asemenea pentru datoriile publice cari să încassează sub auspiciile autorităților financiare, să poate acorda respiriu tuturor cari îl cer până la 1 Septembrie 1904.

2. Respiriu să se dea pe lângă condițiunea plătit în rate, așa însă, că scadența ultimei rate să nu treacă peste sfârșitul lui Septembrie 1904.

3. Dacă restanțierul petent, ar avea restanță și de pe vremea înainte de 1 Maiu 1903, atunci concesiunea favorului plătit în rate, să se lege pozitiv de condițiunea, că astfel de restanță veche să se achite în termen fixat scurt.

4. Numai în casuri extraordinare să poate concesiona și pentru astfel de restanțe veche favorul plătit în rate. Dar după aceste restanțe, este a se socoti și interese de întârziere.

5. Restanțierii rugările lor pentru acordarea favorului plătit în rate separate ori mai mulți laolaltă în scris ori și verbal le pot presenta și anume nu numai la direcțiunile de finanțe ci și la percepțoratele de dare.

6. Recursele sunt scutite de timbru.

Decisiune importantă în afacerea asociațiilor. Ministrul de comerț a adus o decisiune foarte importantă în privința administrațiunii asociațiilor comerciale și de consum. Ministrul a decis că aceste asociațiuni, cari vând și la nemembri marfă și prin asta trec peste cercul lor de competență, nu sunt a se pedepsi pentru digresiune conform dispozițiilor legii industriale, ci aparținând competenței legii comerciale din 1875, se pot dizolva.

BURSA.

Budapesta, 8 Iunie.

MONETE.

Aur, magh. ori austriac, bătut . . .	11.35	11.43
" " " " rotund . . .	11.27	11.33
" " " " piesă de 8 fl. . . .	19.04	19.09
" " " " piese de 20 franci	19.04	10.09
" " " " piese de 20 merce	23.46	23.56
" " " " lire turc. —	—	—
Nota de bancă germană (100 ma.)	117.27	117.57
" " " franceză (100 fr.)	95.22	95.24
" " " italiană (100 lir)	95.—	95.30
Ruble de hârtie piese	2.53	2.54
Notă de bancă românească (100 lei)	94.65	95.60
" " " sârbească (100 den. de argint)	92.25	93.20

LOSURI.

Val. nom.	Bani	Marfă.
10. — Losuri „Barilika“	19.50	21.50
10. — " " " cu stam. austriacă	21.—	23.—
— " " " bilet de câștig	6.—	8.—
200. — Impr. oraș. Vien. din 1874	503.—	523.—
80. — Los al orașului Buda	165.—	175.—
80. — " " " " cu stampilă austriacă	168.—	175.—
4. — Los „Jó sziv“	10.—	11.—
4. — " " " cu stamp. austr.	10.—	11.—
— " " " de bancă de credit hipot. maghiar	40.—	44.—
— " " " de bancă cu st. aust.	46.—	51.—
10. — Los al crucei roș. magh.	26.50	28.50
10. — " " " " cu st. aust.	29.—	31.—
24. — " " " " bilet de câștig	9.—	11.—
24. — Los al cruc. roșie ital	44.—	46.—
— " " " " cu stam. austriacă	47.—	52.—
20. — Los al crucei roșie austr.	54.50	56.50
200. — Los al inst. de cred austr.	465.—	475.—
84. — Los Pálffy	160.—	170.—
96. — Los al imprum. serb. per. 100 fl. 2% inter. 13 Ian. 1902	90.—	95.—
98. — Los al impr. serb. per. cu stampilă austr. 13 Ian. 1902	94.—	98.—

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

Nr. abon. 1209. Tamásda. Am căutat în expediție și am aflat că ziarul merge regulat. Deci la poștă e greșala.

Bibliografie.

A apărut:
Nr. 20. Anul III din „Sămănătorul“. Revistă Literară Săptămânală cu următorul cuprins: N. Iorga. — Expoziția societății „Furnica“ și văsmântul românesc. George Valsan. — Din înălțimi (sonet). V: Pop. — De dragul color miel (fragment din Domnița Viorica). N. Dunăreanu. — Liueratii (poezie), Eugen Ciuchi. — Cântec. Cronică; N. Iorga, — Cuib de Șoimi (I. Bistrițeanu): Istoriografi vechi și noi (T. V. Păcățianu): Scrierile lui Radu Logofătul (St. D. Grecianu). C. Rákoczy și Domnița Români (F. Görög). I. Seurtu. — Un plagiat evreesc; I. Bianu (discursul de recepție; Jubileul lui Detlev v. Liliencron; revista română „Lumina“ Red. — Răspunsuri. Numărul 20 bani.

A apărut
Floricele de câmp, Schițe ușoare de Aurel C. Domșa. Blaș 1904. Tipog. Sem. Archiepiscopescan Prețul 1 cor.

A apărut și se află de vânzare în librăria Petru Simțion, Arad. Propise pentru scris la examene. Tipar elegant și frumos litografat. Prețul 100 buc. Cor. 160. Porto — 30 fl.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Căsătorie.

Un candidat de preot ales într-o comună din Archiepiscopescă, în scop de căsătorie, dorește a face cunoștință cu o domnișoară română preste 20 ani trecută și care să fie cvallificată pentru școlile elementare de stat sau confesionale.

Epistolele sunt a se adresa în timp de 30 zile, la Administrația „Tribunii“ în Arad.

Se cere și se asigură păstrarea discrețiunii pe cuvântul de onoare.

262 — 5

De vânzare.

(din mână liberă)

un salon de ras și frizat, în Blaș, foarte frumos aranjat, după sistemul cel mai nou; la poziție bună, între 3 hoteluri mari. Abonații sunt anual 60, pe lună 35, afară de acceștiia mulți vizitatori siguri.

Informații mai de aproape se pot lua dela:

Administrațiunea „Tribunei“.

261 1—3

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brunn — Maria — Euzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Aranglamente modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electrișare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek).

Arad, Andrásy-tér . . .

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang. Mașine (sparher) pentru bucătăria de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiată.

Arme Jeralh și Piper, puște pentru vânători. Monopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra peronosporiei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, peneluri și briciuri.

Deposit esclusiv «AHOI».

Comandele din provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221 — 50

100 bucăți

de

Propise de școală

cunoscută peste tot locul, costă una coroană, pe lângă trimiterea anticipativă a prețului plus porto poștal de 30 fileri expedițiunea se face franco sub legătură în blocuri tari pentru a fi scutite contra frângerii: Dela 100—750 bucăți francarea se face pentru 72 fileri. Cu rambursă speșele de expedițiune sunt cu mult mai mari.

Biuroul de administrațiune al lui

Ingusz I és Fla.

Arad

207

Acord grabnic

Imprumuturi hipotecare de bani

pe bunuri cu 4% și $4\frac{1}{2}\%$, pe case din Arad-centru cu $4\frac{1}{2}$ — $4\frac{3}{4}\%$ pe lângă o amortisațiune de 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 și 50 ani în condițiuni favorabile până la cea mai înaltă valoare posibilă.

Convertrez împrumuturi vechi.

La dorința anticiperez speșele pentru intabulațiune.

Sub durată unei operațiuni de 10 ani am dovedit că sunt capabil să reglez și cele mai combinate afaceri și să satisfac pretensiunile cele mai scrupuloase. Să nu întrelese deci nici un proprietar ocașiunea de a profita de referințele actuale favorabile de bani la ușurarea poverii de interese (camete).

Cu plăcere servesc cu deslușiri în biroul meu din:

ARAD, Boros-Béni-tér 22 szám. In birourile mele filiale: 215

Bichis-Ciaba Berényi-ut și Măcău (Makó) Aradi-utca.

Institutul o. acordare de împrumuturi
pe imobile și credit fonciar al lui

Szücs F. Vilmos.

**Depositul și atelierul de reparare cel mai vechiu de
mașine de cusut și de biciclete în Arad.**

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer 238**Biciclete engleze și de biciclete cu motor**

Clopoțel electric și telefon.

HAMMER VILMOS**ARAD, Szabadság-tér 7. szám.**

Nr. Telefonului 96.

Ferăria lui PÖHM és GEDEON

Arad, în colțul str. Eötvös și piața Libertății (Szabadság-tér)
(Casa Rozsnyay) în localitățile foste alui Andrányi Gustáv.

Deposit bogat și provăzută cu tot felul de ruși, figuri și cercuri
de fer, plăci de cinc, fer și cupru.

Cuptoare de fer 237

Articoli de economie și căsnicie, ■ ■ ■ ■ ■
■ ■ ■ ■ ■ instrumente p. toate ramurile industriale

Arme pistoale și ca tușe.

— Grinzi de fer se furnisează leftin și prompt. —

Mare deposit de cărbuni de lemn și de peatră pentru fauri
în preț foarte ieftin.

— Vinzare de praf de pușcă reg. ung. —

Nou ciur de ales sămânța

din plăci de fer aplicabile la mașini de împlătit

Prin fabricanții de mașini**GRAEPEL HUGO****BUDAPESTA, V. Váci-ut 40--46.****Cu succesul cel mai strălucit probate.**

Ori-cărui interesat îi se trimite

descrierea amănunțită și un model.

Mă învoesc să dau pentru probă acest ciur la ori-care
mașină de împlătit pe 14 zile, la cas că nu convine
să o reprimesc.

240

Banii!

Intreprinderea pentru exoperarea de credit fonciar exoperează în timpul cel mai scurt

Împrumuturi

pe lângă condițiunile cele mai culante pe seama

Funcționarilor

de stat, comitatensi, orășenesti și de tren, profesorilor, oficerilor, și ori-cărui pensionat fost în funcțiune se acorda împrumutul cel mai mare posibil pe lângă amortisațiune de **10, 12, 15 și 20 ani cu 7% fără cambiu, ei numai pe obligațiune.**

Conspect

despre împrumuturile cari se pot da:

funcționarilor cu salar de 1800 coroane pot căpăta circa 1500 coroane.

"	"	"	"	2000	"	"	"	3000
"	"	"	"	2200	"	"	"	4000
"	"	"	"	2400	"	"	"	6000
"	"	"	"	2600	"	"	"	6500
"	"	"	"	2800	"	"	"	6800
"	"	"	"	3000	"	"	"	7000
"	"	"	"	4000	"	"	"	10000
"	"	"	"	5000	"	"	"	12000
"	"	"	"	6000	"	"	"	14000

În epistolele de recercare este a se scrie apriat: condițiunea (starea), salarul și anii împliniți în serviciu. Astfel de împrumuturi se liquidează în 14—20 zile. — De asemenea se liquidează pe seama clienților demni de credit împrumuturi dela 500 cor. până la cel mai mare

Împrumut de cambiu

pe lângă amortizație dela 1—5 ani, ori pe lângă recătăire lunară ori trimestrală.

Liquidăm **împrumuturi ipotecare** până la 60—70% a valorii cu 3½ și 4% pe moșii și case mai mari de chirie din provincie. La epistolele de recercare e a se aduce conspect despre venitul dela chirit și extrasul de pe cartea funduală (la case); coala catastrală și extrasul cărții funduare (la moșii).

În ori-ce afacere de împrumut dau deslușirile necesare gratuit. La recercări epistolare este a se aduce și timbru pentru răspuns.

Adresa:

OZIGLER SÁNDOR

Intreprindere de exoperare de împrumuturi fonciare.

BUDAPESTA, VIII, Rákóczi-utca 2. szám.

Membrul „Federațiunii regnicolare a exoperatorilor de banii și imobile.

FIRMA ÎMPROTOCOLATA.

ARAD, Tipografia George Nichin.

ca împrumut pe amortisație cu

4⁰/₁₀oferim prin Institutele de bani de primul rang din Budapesta și străinătate până la $\frac{3}{4}$ a valorii la I. și II. loc de a 15—65 ani.**Credite personale!**

Preșților, ofițerilor, oficianților de stat și privați, comercianților, industriașilor se acordă împrumuturi cu și fără garanți dela 1—15 ani culant și discret.

Convertiri de bancă la debitorii private.

MELLER LAJOS ÉS TÁRSAI

Comisie de bancă.

BUDAPEST, David-utca 15. (Firma improtecolată.)

Bani**Mutare de atelier!**Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. o. public, că la **1 Mai** mi-am mutat atelierul meu de mersariu de pe str. Atzél-Péter în casa mea de pe strada**David-utca**

vis-a-vis de Băniarul român / Centrala Universității

care va figura și mai departe

sub firma

Czirkál Géza

Când aduc aceasta la prețuita cunoștință a on. public, tot odată îl rog pentru binevoitorul sprijin și pe mai departe.

222

Cu deosebită stimă

CZIRKÁL GÉZA.

Am onoare a Vă avisa, că am vândut compactoria mea ce exista de mai mulți ani dlui

SÁROSI VIDA

Când și pe această cale îmi exprim mulțumita mea pentru prețiosul sprijin, tot odată rog pe onor. public a învrednici de acest sprijin și pe urmașul meu.

Cu toată stima:

Szalkai Ármin.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că compactoria ce se află pe

Weitzner János-utca 7. szám.

cu ziua de azi a trecut în posesiunea mea dela domnul

SZALKAI ARMIN

și va figura sub firma lui

Sárosi Vida István

Când îmi iau voia a mă recomanda binevoitorului sprijin al onoratului public, tot odată promit a satisface toate cerințele onor. public în măsura cea mai deplină.

Cu deosebită stimă:

Sárosi Vida István.

219

Fabrica de industrie de măsurit și de marfură de lemne

Czeiler István jun.

Telefon p. oraș și comitat 150. ARAD, Pöltenberg Ernő-u. 7. 8. 9. sz. Adr. tel.: „Fabrica Czeiler“ (Czeilergyár).

I. Lucrări de măsurit la zidiri.

Construirea de uși, ferestri, padimente și parcheturi, specialitate, rolete automobile, construcție proprie, portale și arangiarea de bolte moderne, mai departe cilindre (roluri) de mână, roluri mari de familie.

II. Lucrări de lemn cu mașina.

și anume lucruri de ferestru, (grinzi, padimente și scânduri) tăieri, lucruri de ghiluit, de îngăurit pentru preț estin după bucată ori pe oară. 245

III. Lucrări de ferestru cu vapor.

Scânduri, padimente și grinzi, lătezi din stejar, frasin dela grosime de 5 mm.

Primesc comande după măsură.

Cadre pentru uscarea de piatră pentru coperișe la deposit.

In atențiunea ziditorilor!

Biurul de zidire și magazinul de lemne al întreprinzătorilor de zidiri

Vollák József és Társa

— Arad, Radnai-út 6. szám. —

Telefon pentru oraș și comitat 65. 256

Primum ori-ce lucrări de zidire

precum zidire de case de închiriat, edificiilor private, vile, etc. în ori-ce stil: în loc și în provincie, mai departe zidirea respective construirea și aranjarea de ghișării, elevatori, magazine și staluri, etc., precum și transformarea de edificiilor vechi, construirea și vopsirea de frontispicii, uscarea plășilor umezi.

Lucrări de ciment și anume: pardoseală de ciment, baze de beton, trepte, boltitură, iesele de ciment și vălăe de apă vitele, canaluri de beton, mine etc.

Lucrări de lemnari, precum: coperișe, construcții de coperișe, magazine, șopronuri și alte încăperi economice pe lângă garanția de mai mulți ani.

Construirea de coperișe de ciment de lemn pentru prețul cel mai ieftin.

Măsurarea și expertizarea de edificiilor.

Cu bugeturi servim la dorință gratuit

Mulțumind pentru încrederea clienților noștri, ne rugăm să ni-o păstreze și pe mai departe.

Cu deosebit respect

Vollák József és Társa.

Telefon Nr. 474.

254

Dacă ai lipsa de ghete

nu mai cumpăra marfă vieneză și străină, fiindcă pentru bani scumpi capeti marfă rea. ci

comandă la industriași maghirai.

Mai bună dovadă este în privința asta prăvălia

Reuniunea pantofarilor Aradani

(ARAD, Andrassy-tér 22.)

unde se poate observa clar deosebirea între zdrăncă vieneză și lucrul solid onest.

Singurul deposit al căptușelei de talpe de asbest priv.

Primirea în posesiune a unui atelier

pentru

reparaturi de obiecte de aur, argint și giuvaericele.

Respectuos aduc la cunoștința On. public, că am primit prăvălia pentru reparaturi de obiecte de aur, argint și de giuvaericele, ce se află în Arad, str. Széchenyi Nr. 1, sub firma **Regényi Kálmán.**

Fac tot felul de reparaturi pe lângă prețuri ieftine.

Cumpăr tot felul de aur căleat și lucruri de argint pe lângă prețurile cele mai înalte.

Rugând binevoitorul sprigin al On. public, rămân cu deosebită stimă

153 19—25

CHRISTIAN JÓZSEF

ARGINTAR.

Strada Széchenyi nr. 1.

BIEDL JÓZSEF

coloritor și pictor de odaie, imitator de lemn și marmură Arad, piața Libertății (vis-à-vis de statuie).

Primește toate lucrările ce se țin de branșa asta, chiar și cele mai grele. 187 13—25

Pictări de odaie,

precum și coloriri și imitari de lemn indigen sau exotic (foderare) în execuție de gust,

pe lângă prețuri moderate.

Primește tot odată curățirea locuințelor de tot felul de insecte, pe lângă garanție. Comandele din provincie prompt și grabnic.

— La comande pe seama bisericilor rabat. —

Salon de trusouri pentru bărbați și femei în Arad.

Strada Weitzer János, palatul minoriților. — Lângă edificiul postelor. 263

Simțind în orașul nostru necesitatea confecționării de trusouri moderne pentru bărbați și femei am hotărât să înființăm în Arad

un salon de trusouri pentru bărbați și femei

unde să avem un asortiment bogat de albituri, pălării, cravate, corturi și umbrele pentru bărbați și femei și tot felul de mărfuri din pânze și șifonul cel mai fin.

Confecționăm în salonul nostru după măsură trusouri pentru bărbați și femei amăsuraț celor mai scrupuloase pretenții și celui mai escelent gust după ultima modă franceză și engleză, la dorință confecționăm după măsură și cea mai mică comandă de albituri pentru dame și domni, de juupoane, blouse și negligé.

Întreprinderea noastră se estinde asupra întreg teritoriului Sud-ungar, al Aradului și al Moldului.

Cum procurarea articolelor noastre reclamă mari sume de bani, prin asta ne cerem scuză de la onoratul public contocurent și la dorință primim și rate lunare.

Rugăm deci pe on. public, că dacă dorește să poarte albituri elegante și moderne să-și reserve comanda până la deschiderea prăvăliei noastre, ce va fi la 15 l. c.

Cu deosebită stimă:

Salon de trusouri p. bărbați și femei al lui **Stern Ede și Comp. ARAD, Str. Weitzer (palatul Minorității).**

Comande din provincie primim cu mulțumită și la dorință punem la disp. ori-căruiă fie personal fie prin agentul nostru, colecția bogată de modele.

Salon de moda pentru dame!

ARAD, Vörösmarty-utcza 3. szám.

Am onoare a strage binevoitoarea atențiune a on. public de dame din loc și provincie asupra articolelor de vară și primăvară sosiți în salonul meu de modă pentru dame, care figurescă deja de mai mulți ani sub numele

L Á Z Á R C Z.

pe strada Vörösmarty-utcza Nr. 3, unde se poate vedea

pălăriile de dame și de copii

procurate dela prăvăliile de primul rang din Budapesta, Paris și Viena.

Vând și mărfuri confecționate de mine și tot odată îndeplinesc comande echitabil, în toată privința convenabile. 251

Cu stimă! Salonul de modă de dame al lui **LÁZÁR Cz. Vörösmarty 3. sz.**

Preț ieftin, executare gingașă, simplă și fină.

Primast ori-ce comandă cu privire la branșa aceasta atât în loc cât și din provincie.

Serviciu prompt și solid.

Mașină de cusut SINGER dela fi 30 în sus.
 „ „ „ cu navă (suveică) rot. „ 45 „ „
 Biciclii-Courier, model 1904 de mate-
 rie engleză . . . . . „ 60 „ „

Pneumatit pentru bicicie . . . . . „ 3.60 fl.
 Șeună „ „ . . . . . „ 2 — „
 Pedale - „ parechia . . . . . „ 2 — „
 Lampă de acetlyen . . . . . „ 1.70 „

Comandele sosite prin poștă se efectuează punctual și grabnic.

180 7—10

Marfă neconvenabilă se primește îndărăt.

Depositul fabricii de mașini de cusut în Timișoara.

Ladányi Izso, Timișoara.

Edificiul seminarului catolic.

Rate lunare moderate.

Intreprindere de pompe funebre

în A R A D.

Piața Anbrássy-tér 20 sz.

Nr. Telefonului de zi și noapte 515.

Serviciu de noapte.

Arangiază înmormântări dela 15 fl. în sus până la cea mai pomposă.

In deposit are în mare cantitate coroane de flori artificiale și dantele, sicrie de metal și lemn, coferișe diferite, perini și tot felul de obiecte trebuincioase la înmormântări. Imprumută ori-ce fel de obiecte de gală pentru înmormântări, parastase, care funebre, și pentru flori, furgoane.

Sarcofaguri

de metal: nickel, alpacca, tulla, aramă roșie, aluminiu etc., metale nobile se pregătesc în

Fabrica lui

Beschorner M. A.

Primele transporturi și înmormântări de cadavre în orice parte a țării lângă inimă.

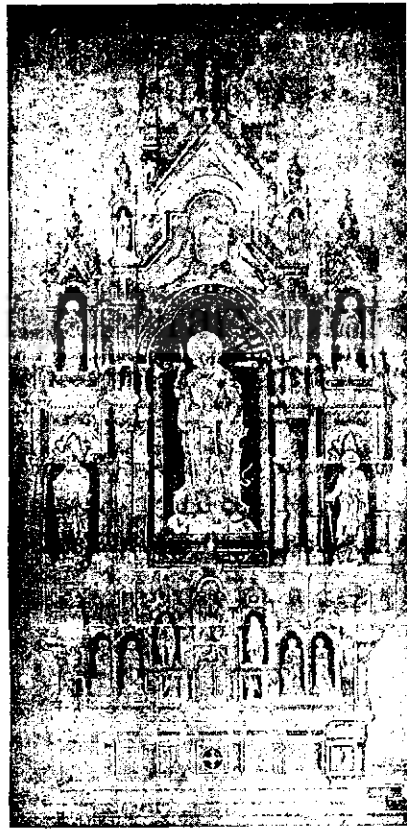
Intreprindere de pompe funebre

Piața Anbrássy-tér 20 sz.

Primul institut de artă sud-ungar pentru
 zidirea de altare, de sculptură și de aurit.

Temesvár-Józsefváros, vis-à-vis de claustru.

Atrag atențiunea prea onoratei preoțimii și a d-lor curatori supremi bisericești, că în atelierul meu pregătesc iconostase noi, altare, scaune episcopice și alte aranjamente complete bisericești. Pe iconostas pictez nouă icoane de artă, afară de aceea auresc și vâpșesc din nou iconostase vechi. Primește și vâpșitul de biserică. Trimit schițe de plan gratuit. La dorință călătoresc la fața locului pe spesele mele. Recomand icoanele mele de relief, peatră masivă cu vâpșeală polichronică, statue sante dela 60—180 cm. în înălțime. *Madonna de Lourdes*, *Inima Mariei de 9 ani* bogat aurite cu vâpșeală polichronică.

De present se pregătește pe seama bisericii din Keszeg: *Inima sfântă a lui Iisus și Madona de Lourdes* în înălțime de 160 cm.

De serviciu prompt și echitabil îngrijește:

140 5—52

NAGY NEP. JÁNOS

Temesvár-Józsefváros, Bonnaz-utca 6 sz. (casa proprie).

NOUTAȚI DE PRIMĂVARĂ

au sosit în asortiment mare la

Moskovitz Izidor

magazin de haine bărbătești și de copii.

A R A D.

Andrassy-tér 8. sz. vis-a-vis de biserica minorității.

Imbrăcăminte întreagă după cel mai nou croi, dela 14 cor. în sus

Pardesiu pentru bărbați, precum și doubl englez după cea mai nouă modă dela 20

Schotlând Bur guler după cea mai nouă modă 16 cor.

Imbrăcăminte de băieți din materii sure ori cu desemnuri, pantaloni scurți ori lungi, dela 10 cor. în sus

Asortiment bogat în costume matroz și engleze pentru băieți, dela 6 „ „ „

Havelock din loden de Zsolna, dela 14 „ „ „

Recomand magazinul meu în atenția prea onoratului public.

249

Cu distinsă stimă:

Moskovitz Izidor.

NOUTAȚI DE PRIMĂVARĂ.